

з відповідною загрозою маргіналізації цілих регіонів планети.

Більше того, глобалізація має великий вплив на діяльність держави, значною мірою обмежуючи здатність урядів здійснювати контроль за механізмом проведення економічної політики, при втрачанні дієвості класичних інструментів національної політики, що покликані активізувати економічне зростання чи стримувати негативні процеси.

Притому глобалізація в кінці ХХ ст., підвищуючи ефективність економіки, потенційно несе загрозу демонтажу всієї створеної протягом століття соціальної надбудови з можливим загостренням класових відносин у планетарному масштабі.

Прогрес, суспільний розвиток по своїй суті є явищем набагато більш складним, ніж зростання, і означає рух вперед всієї соціально-економічної системи. Значимо, що довготривалий прогресивний суспільний розвиток мав місце тоді, коли спостерігалось поєднання таких факторів, як технічний прогрес, перевага критичного мислення та інноваційності, економічні знання і здатність організувати розширення виробництва та обміну, політична воля правителів провести необхідні інституційні реформи, відкритість до зовнішніх контактів тощо.

Список використаних джерел

1. Щедровицкий П. Г. Педагогика свободы. – М.: Архитектура С, 2004. – 128 с.
2. Д'юї Дж. Демократія і освіта. – Львів: Літопис, 2003. – 289 с.
3. Kellner D. Critical Theory, Marxism, and Modernity. – Cambridge, UK and Baltimore, Md.: Polity Press and John Hopkins University Press, 2009. – 288 p.
4. Robertson R. Globalization: Social Theory and Global Culture (Published in association with Theory, Culture & Society). – L.: Sage Publications Ltd, 2005. – 224 p.
5. Stokes P. «A Global Education Market? Global Businesses Building Local Markets», Eduventures.com White Paper, May, 2010, available at: http://www.eduventures.com/research/intl_resources.cfm.
6. Андрущенко В. Світанок Європи. Проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття. – К., 2017.

References

1. Shhedrovickij P. G. Pedagogika svobody. – M.: Arhitektura S, 2004. – 128 s.
2. D'jui' Dzh. Demokratija i osvita. – L'viv: Litopys, 2003. – 289 s.
3. Kellner D. Critical Theory, Marxism, and Modernity. – Cambridge, UK and Baltimore, Md.: Polity Press and John Hopkins University Press, 2009. – 288 p.
4. Robertson R. Globalization: Social Theory and Global Culture (Published in association with Theory, Culture & Society). – L.: Sage Publications Ltd, 2005. – 224 p.
5. Stokes P. «A Global Education Market? Global Businesses Building Local Markets», Eduventures.com White Paper, May, 2010, available at: http://www.eduventures.com/research/intl_resources.cfm.
6. Andrushhenko V. Svitanok Jevropy. Problema formuvannja novogo vchytelja dlja ob'jednanoi' Jevropy XXI stolittja. – K., 2017.

Opanasyuk Yu., doctoral student, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Formation of informational philosophy of education in the conditions of globalization

The modern world is characterized by rapid growth of information and change of means of communication. Until recently, a person acquired the knowledge that she had for all her life. Today the information is getting old, having no time to reach the consumer, who has to constantly study, retrain, transform his own life. With the change in aggregate activity, communications technology has changed fundamentally. So now we have to be able to quickly navigate through the space of knowledge, learn without regret to abandon outdated stereotypes and forms of behavior and thinking. At the same time, the modern stage of human development is characterized

by an intensification of the process of globalization and deepening of the problems in the system of relations «man-society». By raising the efficiency of the economy, globalization quickly creates a potential threat of dismantling the social add-on created during the previous century, with the possible exacerbation of class relations on a planetary scale.

Keywords: person, education, information, philosophy of education, globalization, progress.

* * *

УДК 130.122:37.013

Великодна Є. М.,
доцент кафедри виховання та культури
здоров'я, Комунальний вищий навчальний заклад
«Дніпропетровський обласний інститут
підсудипломної педагогічної освіти»
(Україна, Дніпро), iprojane@gmail.com

МЕДІА-КУЛЬТУРА ЯК ЗМІСТОВНА ОСНОВА МЕДІА-ОСВІТИ

Розглянуто питання забезпечення здоров'я людини в умовах становлення віртуального культурно-освітнього середовища та медіа-культури. На основі використання системної та компаративістської методології, поєднання підходів соціальної філософії, медіа-філософії та філософії освіти розкрито малодосліджений аспект проблеми, пов'язаний з визначенням методологічних засад розгляду та конкретних особливостей трансляції через медіа-освіту позитивного змісту та цінностей медіа-культури. Показано роль медіа-освіти у забезпеченні здоров'я людини в умовах домінування медіа-культури. Обґрунтовано необхідність інтеграції медіа-освіти та валеології для забезпечення здоров'я людини в умовах інформаційного суспільства.

Ключові слова: філософія освіти, особистість, медіа-культура, медіа-освіта, інформаційне суспільство, здоров'я, валеологія.

Культурологічний вимір медіа-освіти надзвичайно важливий для всіх аспектів забезпечення здоров'я особистості, оскільки стосується і системи духовних цінностей, і здорової психіки, і правил здоров'язберігаючої діяльності з комп'ютерною технікою на рівні фізіологічних функцій. В інтегрованому вигляді роль медіа-освіти як чинника формування культури особистості визначається тим, що система освіти є середовищем, де відбувається подальше (після родини) «вищощування» людини, здійснюється «входження» зовнішнього, соціального у внутрішнє, психічне, тобто відбувається інтерналізація основного змісту культури, її присвоєння. Соціокультурні зміни, що відбуваються у світі й сучасній Україні, тенденції, інформатизації громадського життя говорять про необхідність прямого узгодження медійно-інформаційної та соціокультурної функції освіти. Це відбувається у межах концепту особистісної медіа-культури.

Проблеми медіакультурної визначеності формування навичок здоров'язбереження досліджуються у роботах Е. Булича, Ю. Горуна, А. Калмикова, І. Сахневича, О. Федорова та інших вітчизняних і зарубіжних авторів. Утверджується необхідність врахування небезпек, пов'язаних з ризиками для здоров'я підростаючого покоління у медіа-просторі. Разом з тим позитивний аспект медіа культури як чинника формування цінностей здорового способу життя знаходиться поза увагою більшості дослідників, що ставить проблему визначення медіа культури як позитивної основи медіа-освітніх технологій забезпечення здоров'я людини.

Мета дослідження. На особистісному рівні медіа-культура має на увазі норми сприйняття й передачі інформації, тобто здатність особистості її сприймати, аналізувати, оцінювати, а також займатися медіа-

творчістю, адаптуватися до мінливого медіа-середовища. Медіакультура виступає як система рівнів розвитку особистості людини, здатної сприймати, аналізувати, оцінювати медіа-тексти, засвоювати нові знання в області медіа. Медіа-культура особистості виступає як діалоговий спосіб взаємодії з інформаційним суспільством, що включає ціннісний, технологічний і індивідуально-творчий компоненти і приводить до розвитку суб'єктів взаємодії.

Близьким до поняття «медіа-культура» є поняття «інформаційна культура». Під інформаційною культурою мається на увазі здатність особистості орієнтуватися у медійно-інформаційному просторі, відрізнити якісну інформацію від неякісної, а також знання й дотримання етичних правил поведінки у вказаному просторі. Інформаційна й медіа-культура сьогодні – це невід'ємні компоненти загальнолюдської культури, а їх виділення є наслідком цивілізаційного процесу формування інформаційного суспільства. Можливо, немає рації розрізняти ці поняття, оскільки в них є досить певна загальна зона відповідальності. В освіті «завдання формування й інформаційної, і медіа-культури зводиться до нормування індивідуального світогляду, індивідуальної картини світу, індивідуальної філософії, опосередкованих взаємодією з різноманітними областями соціально-комунікативних практик» [4, с. 31]. Відтак саме медіа-культура особистості визначає як її духовне здоров'я, так і здатність забезпечити власне фізичне і психічне здоров'я.

В особистісному аспекті (культура людини – медіа-культура людини) акцентується взаємодія людини зі світом медіа, її сприйняття і творче самовираження через медіа, які в остаточному підсумку забезпечують повноцінне включення людини у життя інформаційного суспільства. Слід принагідно сказати, що медіа-культура, особливо у контексті забезпечення духовного здоров'я та повноцінного розвитку особистості в умовах медійно-інформаційного суспільства, стає потужним стимулом філософсько-освітніх розвідок на перетині з медіа-філософською проблематикою. «В умовах інформаційної реальності, що формується, і посилення експансії медіа-культури розширює сферу своєї рефлексії філософія освіти, обґрунтовуючи перспективи інтеграції освіти й медіа-культури, розробляючи медіа-освітні маршрути осмислення медіа-реальності й відповідно самобудівництва особистості» [3, с. 49]. Інтеграція освіти та медіа-культури як чинник забезпечення здоров'я особистості орієнтується на наявність низки факторів, що забезпечують систематизацію й ефективне засвоєння знань, які розподіляють потоки інформації у конкретні тематичні русла, висвічуючи для особистості, що розвивається, реальні життєві орієнтири.

Медіа-культура – явище полі-функціональне, як і культура в цілому. Людина, яка не має достатньо якісної медіа-культури, є більшою мірою об'єктом маніпулювання мас-медіа й постійно перебуває під загрозою ризиків для свого здоров'я і своєї життєдіяльності. Тому, щоб підготувати людину до повноцінного входження в систему зв'язків у процесі масової комунікації, необхідно виділити ті важливі функції, які характеризують саме медіа-культуру як результат медіа-освіти на особистісному рівні, роблячи

її інтегруючим фактором соціалізації та буття людини у медійно-інформаційному суспільстві [5, с. 95].

Передусім це інформативна функція, тому що медіа-культура – це особливий тип інформаційного процесу, якого не знає природа. І оскільки медіа-культура – це сукупність інформаційно-комунікативних засобів, то ми маємо справу із соціальною інформацією, носієм якої вона є. Завдяки медіа-культурі особистість має можливість здійснювати нагромадження й множення інформації, необхідної для здоров'язберігаючої діяльності в медійно-інформаційному просторі.

Комунікативна функція, оскільки медіа-культура – це акт спілкування. У межах цієї функції забезпечується здатність особистості до активної соціалізації на основі діалогових форм спілкування й вироблення норм взаємодії в суспільстві, які попереджають можливі психічні та поведінкові девіації. Саме комунікативна функція медіа-культури дає їй можливість виступати потужним каталізатором збагачення розвитку особистості в умовах відкритого медійно-інформаційного простору, відкриваючи велику можливість для спілкування людей у часі й просторі.

Нормативна (ідеологічна) функція. Суть її у тому, що медіа-культура відповідає за процес соціалізації особистості, засвоєння нею соціального досвіду, знань, норм, ідеалів, відповідних до даного суспільства, даної соціальної групи. Сюди ж відносяться звичаї і традиції, закони й конституційні акти – словом, усе те, що в сукупності утворює більш складні комплекси, такі як право, мораль, ідеологія. Нормативно-ідеологічна функція медіа-культури є найбільш ефективною, оскільки ґрунтується не на трансляції в повчальній формі моральних абсолютів, а на демонстрації прикладів і оцінок, які формують уявлення особистості про етичну нормативність тих або інших культурних явищ.

Креативна функція, яка проявляється в ролі медіа-культури як інструменту освоєння й перетворення особистістю свого світу, середовища проживання. У медійно-інформаційному просторі саме медіа-культура для індивіда є безпосередньою підставою розширення своїх пізнань про світ, стимулюючи до осмислення його з різних точок зору: філософської, моральної, економічної, естетичної, правової тощо. При цьому проявляється її бажання пізнати себе в навколишньому світі, проникнути в таємниці природи й людського буття, тобто сутність творчої та пізнаючої людини. Медіа-культура здатна розширити границі «безпосереднього досвіду» індивіда, тим самим впливаючи на світоглядні установки, на процес формування особистості. Креативна функція медіа-культури особливо важлива з погляду забезпечення здоров'я особистості та уникнення ризиків медійно-інформаційного суспільства, оскільки дозволяє індивідові адаптуватися в сучасному житті, навколишньому середовищі, одержувати відповіді на багато питань, підготовляючи його до всіляких протиріч і катаклізмів. Цей процес сприяє формуванню самосвідомості особистості, її здатності жити й творити у суспільстві ризику.

Інтеграційна функція медіакультури забезпечує як необхідну для духовного та психічного здоров'я особистості соціокультурну самоідентифікацію, так і формування в особистості дуже важливих у медійно-інформаційному суспільстві навичок життєдіяльності в полікультурному просторі [2, с. 104]. Інтернет, що

поєднує національні, регіональні й місцеві комп'ютерні мережі, став джерелом вільного обміну інформацією, чого не було раніше. Інтеграційна функція медіа-культури є основою формування на особистісному рівні передумов об'єднання культур і встановлення взаєморозуміння між народами. Медіа-культура системна, вона інтегрована по своїй природі, тому що формує цілісну основу, програму для всіх форм діалогу, для певної totoжності всіх суб'єктів суспільства.

Посередницька функція, яка проявляється в тому, що медіа-культура встановлює зв'язки між особистістю та структурами суспільства. У сучасних умовах медіа-культура формує ті механізми, через які відбувається взаємодія особистості з державою, соціальними інститутами, інститутами управління тощо. Відповідно вона значною мірою забезпечує становлення громадянина та відповідального члена суспільства, а також механізми, за допомогою яких людина може впливати на владу й соціум.

Одним з ключових напрямів медіа-освіти, що визначає її роль як фактора забезпечення здоров'я особистості, є формування критичного мислення. «Критичне мислення можна визначити як здатність людини: а) бачити невідповідність висловлення (думки) або поведінки іншої людини загальноприйнятій думці або нормам поведінки або власному уявленню про них; б) усвідомлювати істинність або хибність теорії, положення, алогічність висловлення й реагувати на них; в) уміти відокремлювати неправильне, невірне від правильного, вірного; аналізувати, доводити або спростовувати, оцінювати предмет, завдання, показувати зразок висловлення, поведінки» [6, с. 135]. Медіа-освіта здійснює цю функцію на основі розвитку в освітніх суб'єктів здатностей до критичного аналізу медіа-текстів та загалом процесів циркулювання інформації в медійно-інформаційному просторі. Відтак медіа-критичний аспект медіа-освіти спрямований передусім на забезпечення здоров'язберігаючого потенціалу медійно-інформаційного простору, оскільки його основним предметом є «зміцнення здорового психологічного й морального клімату в соціумі» [6, с. 137]. Саме з цим аспектом медіа-освітньої діяльності пов'язані перспективи її виходу за межі формальних освітніх інститутів і набуття просторового виміру. З формуванням критичного мислення у царині медійних текстів пов'язаний і процес синтезу медіа-критики, медіа-культури та медіа-освіти, який дає підстави говорити про безперервний розвиток у суспільстві культури адекватного сприйняття медійних повідомлень.

Таким чином, медіа-освіта за своїм змістом і потенціалом розвитку може претендувати на чільну роль у забезпеченні здоров'я суб'єктів освітньої діяльності у медійно-освітньому просторі. Проте на сьогодні цей потенціал використовується явно не у повній мірі. Причиною цього є невизначеність організаційного статусу даного напрямку освітньої діяльності.

На нашу думку, вирішити цю проблему у контексті питання здоров'язбереження може інтеграція медіа-освітньої проблематики у існуючу систему валеологічної освіти, зокрема, дисципліну культури здоров'я. Саме у межах валеологічної освіти як цілісного освітнього процесу, спрямованого на формування культури здоров'я та здорової життєдіяльності, у тому числі у межах

освіти, здійснюється формування освітніми засобами мотивації до здорового способу життя у всіх його вимірах. Валеологічна освіта як самостійний компонент національної системи освіти зорієнтована на створення компетенцій щодо формування, збереження й зміцнення здоров'я та вибору здорового способу життя. На основі її упровадження здійснюється урахування принципово нових, валеологічних вимог до змісту освіти, формування валеологічної свідомості громадян нашої держави, культури здоров'я та здорового способу життя особистості. Цілком очевидно, що здоров'язбереження у медійно-інформаційному освітньому просторі також має стати предметом валеологічної освіти, сформованим на перетині медіа-освіти та культури здоров'я.

У межах валеологічної освіти упроваджуються принципово нові підходи до освіти і структурування освітніх знань з питань здоров'я, включаючи і проблеми здоров'я особистості, які виникають у зв'язку з формуванням медійно-інформаційного простору. Обов'язковим компонентом нової системи освіти стають компетенції щодо формування, збереження й зміцнення здоров'я особистості, розвитку її здоров'язберігаючої свідомості, виховання потреби й здатності до ведення здорового способу життя як стрижня всієї духовної культури. Валеологічна освіта дає можливість одержати спеціальні знання й навички, необхідні для виховання здоров'язберігаючого світогляду, поведінки й здорового способу життя як важливої умови й ефективного механізму формування, збереження й зміцнення фізичного, психічного й духовного здоров'я людей. Крім цього, безпосередньо в освітніх закладах вона орієнтована на створення здорових умов освітньої діяльності, що має забезпечити всебічний і гармонійний, психологічний і духовний розвиток особистості як основу її здоров'я та здорового способу життя [1, с. 63].

Система валеологічної освіти існує як державний стандарт з кінця 1990-х років. На сьогодні валеологічна освіта представляє собою систему наукових і емпіричних знань, умінь і практичних навичок, які необхідні для виховання гуманістичного світогляду і поведінки, стійких мотивацій до дотримання здорового способу життя й безпечної життєдіяльності як важливої умови й потужного механізму формування, збереження й зміцнення фізичного, психічного й духовного здоров'я особистості. Основними її компонентами є формування культури здоров'я та фізичної культури. У свою чергу, вони інтегруються зі змістом інших освітніх галузей, що мають відношення до формування здоров'язберігаючих компетенцій. Цілком очевидно, що саме на цьому підґрунті і має бути інтегроване медіа-освітнє знання у загальну систему забезпечення здоров'я особистості в освітньому процесі, яка формується на базі валеологічної освіти. Соціалізуючий характер формування в системі освіти мотивації до здоров'язбереження у медійно-інформаційному освітньому просторі проявляється передусім в умінні адаптуватися до умов навколишнього середовища, що постійно змінюються, і в ефективній соціальній комунікації.

Висновки. Таким чином, найважливіша роль медіа-освіти як інструменту забезпечення здоров'я особистості у медійно-інформаційному просторі полягає у формуванні культури навчання і практичної діяльності у вказаному просторі. Процеси інформатизації

визначають необхідність прямого узгодження медійно-інформаційної та соціокультурної функцій освіти. Це відбувається у межах концептуальної особистісної медіа-культури, яка стосується здатності особистості сприймати, аналізувати, оцінювати інформацію, займатися медіа-творчістю, адаптуватися до мінливого медіа-середовища і визначає як її духовне здоров'я, так і можливість забезпечити власне фізичне і психічне здоров'я. Людина, яка не має достатньо якісної медіа-культури, є більшою мірою об'єктом маніпулювання мас-медіа й постійно перебуває під загрозою ризиків для свого здоров'я і своєї життєдіяльності. Тому медіа-культура як результат медіа-освіти на особистісному рівні є інтегруючим фактором соціалізації та буття людини у медійно-інформаційному суспільстві, що трансформує принципи медіа-освіти у своєрідний «спосіб життя» як основу здоров'язбереження особистості у медійно-інформаційному просторі. У контексті формування здорового способу життя з врахуванням ризиків медійно-інформаційного суспільства здоров'язбереження у медійно-інформаційному освітньому просторі має стати предметом валеологічної освіти, сформованим на перетині медіа-освіти та культури здоров'я.

Список використаних джерел

1. Булич Э. Г. Современные достижения науки о здоровье / Э. Г. Булич // Теория и практика физической культуры. – 2004. – №1. – С.62–63.
2. Горун Ю. Міжнародна співпраця у розвитку медіа та інформаційної грамотності й інтеркультурного діалогу / Ю. Горун // Вища освіта України. – 2014. – №3. – С.103–108.
3. Запєваліна О. В. Формирование медиакультуры в информационном обществе / О. В. Запєваліна // Вестник Бурятского государственного университета. – 2011. – №1. – С.45–50.
4. Калмыков А. А. E-learning как инструмент медиаобразования / А. А. Калмыков // Высшее образование в России. – 2009. – №10. – С.29–32.
5. Сахневич І. Культура використання медіа засобів – невідмінна умова запобігання негативному впливу медіаінформації / І. Сахневич // Вища освіта України. – 2011. – №3. – С.94–98.
6. Федоров А. Медиаобразование, медиаграмотность, медиакритика и медиакultura / А. Федоров // Высшее образование в России. – 2005. – №6. – С.134–138.

References

1. Bulich Je. G. Sovremennye dostizhenija nauki o zdorov'e / Je. G. Bulich // Teorija i praktika fizicheskoj kul'tury. – 2004. – №1. – S.62–63.
2. Gorun Ju. Mizhnarodna spivpracja u rozvytku media ta informacijnoi gramotnosti j interkulturnogo dialogu / Ju. Gorun // Vyshha osvita Ukraїny. – 2014. – №3. – S.103–108.
3. Zapevalina O. V. Formirovanie mediakul'tury v informacionnom obshhestve / O. V. Zapevalina // Vestnik Burjatskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2011. – №1. – S.45–50.
4. Kalmykov A. A. E-learning kak instrument mediaobrazovanija / A. A. Kalmykov // Vysshee obrazovanie v Rossii. – 2009. – №10. – S.29–32.
5. Sahnevych I. Kul'tura vykorystannja media zasobiv – neodminna umova zapobigannja negatyvnomu vplyvu mediainformacii / I. Sahnevych // Vyshha osvita Ukraїny. – 2011. – №3. – S.94–98.
6. Fedorov A. Mediaobrazovanie, mediagramotnost', mediakritika i mediakultura / A. Fedorov // Vysshee obrazovanie v Rossii. – 2005. – №6. – S.134–138.

Velicodna Y. M., docent of department of education and health culture of Dnipropetrovsk Regional Institute of Postgraduate Education (Ukraine, Dnipro), ippojane@gmail.com

Media culture as a meaningful basis for media education

The article deals with the issue of health in conditions of virtual cultural and educational environment and media culture. On the basis of systematic and comparative methodologies, approaches combining social philosophy, media philosophy and philosophy of education reveals unexplored aspect of the problems

associated with the definition of methodological principles and consider the specific characteristics of broadcast media education through positive content and values of media culture. Its showing the role of media education in ensuring human health in terms of the dominance of media culture. Its grounded the necessity to integrate media education and valeology for human health in the information society.

Keywords: philosophy of education, identity, media culture, media education, information society, health, valeology.

УДК 378:477

Яшина О. М.,
старший викладач кафедри виховання та культури
здоров'я, КВНЗ «Дніпропетровський обласний
інститут післядипломної педагогічної освіти»
(Україна, Дніпро), yashina.elena7333@gmail.com

ПОСТНЕКЛАСИЧНА ПАРАДИГМА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ОСВІТИ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ВИМІРИ СТАНОВЛЕННЯ

Здійснюється обґрунтування змісту постнекласичної парадигми художньо-естетичної освіти, визначаються концептуальні та соціальні виміри її становлення. Описується еволюція поглядів на естетичне в контексті класичної, некласичної та постнекласичної парадигм освіти. Доводиться значущість художньо-естетичної освіти в умовах трансформації сучасної системи освіти.

Ключові слова: парадигма, художньо-естетична освіта, постнекласична парадигма освіти, особистість, суспільство.

Сучасна освіта як соціальний інститут проходить складний період зміни парадигм. З одного боку, за освітою завжди були закріплені функції збереження традицій, передавання усталених цінностей, формування відповідної світоглядної та наукової картини світу, з іншого боку, освіта мала спонукати до інноваційних змін свідомості індивідів, розвитку їхньої адаптованості до життя. Але ускладнення відносин у сучасному глобалізованому світі, вплив Інтернет-середовища на освітні потреби людини призвели до кризи попередніх парадигм освіти та спонукали до формування нової парадигми освіти, в тому числі, художньо-естетичної. Художньо-естетична освіта є основою світоглядної культури особистості. Сьогодні світ потребує розвитку творчої особистості, здатної до вирішення складних соціокультурних проблем.

Витоки художньо-естетичної освіти можна побачити ще в давньогрецькій культурі, зокрема, вже Платон та Аристотель ставлять питання про важливість для держави художньо-естетичного виховання. Якщо у Середньовіччі саме церква визначала зміст художньо-естетичних ідеалів, то, починаючи із періоду Відродження в їхню основу було покладено наукове знання. У працях таких авторів як Лоренцо Валла, Леонардо да Вінчі, М.-Ф. Вольтер, К. Гельвецій, Ж.-Ж. Руссо, І. Кант, Й.-Г. Фіхте, Й.-Ф. Шиллер, Ф.-В. Шеллінг, А. Шопенгауер, Ф. Ніцше розкриваються основні засади розвитку художньо-естетичних цінностей та освіти. У ХХ столітті проблеми художньо-естетичної освіти торкалися зарубіжні мислителі Р. Арнхейм, С. Гессен, Дж. Д'юї, Е. Фром та видатні українські дослідники С. Миропольський, В. І. Вернадський, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський та інші. Зараз питання обґрунтування теоретико-методологічних засад постнекласичної парадигми освіти та місця в ній художньо-естетичної освіти ставляться такими дослідниками як В. П. Андру-